

* Модели и стратегии при обучението на деца със специални образователни потребности

РЕСУРСЕН ЦЕНТЪР ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА
ИНТЕГРИРАНОТО ОБУЧЕНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ НА ДЕЦА
И УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ
ПОТРЕБНОСТИ - РУСЕ

2015 г.

Терминът "интеграция" има латински произход и означава взаимно проникване. Интеграцията е едно доброволно и свободно действие като учредяването на дадена структура или звено, присъединяването към група лица или училищен клас и пр. Целта на тези действия е да задържи заедно частите от едно цяло, в което отделните индивиди образуват една общност. Интеграцията не е асимилиране на личността от групата.

*** Съпоставка на основните
понятия "включване" и
"интеграция"**

Включването (inclusion) е по-общо понятие от интеграцията. Свързаните с него дейности имат за цел следното:

- да подпомагат самостоятелността, като позволяват на личността да живее, изповядвайки собствените си ценности.

интеграция	приобщаване
фокусира се върху промяна на детето, за да пасне то на системата	фокусира се върху промяна на средата / системата, за да пасне тя на детето
основното понятие е „специални образователни потребности“	основното понятие е „бариери пред играта, научаването и участието“
съдържа (често имплицитно) възгледа, че не всички деца са обучаеми	експлицитно подчертава, че всички деца са обучаеми
фокусира се върху методите на преподаване и/или коригиране на дефицитите	фокусира се върху цялостна промяна на средата
фокусира се върху академичните умения	отчита наличието на различни видове умения
фокусира се върху работата с детето в училище и/или в „ресурсния кабинет“	обхваща и работа с други системи и с общността като цяло

- **Ценността на човека не зависи от неговите способности и постижения.**
- **Всеки човек е способен да чувства и мисли.**
- **Всеки човек има право да общува и да бъде изслушван.**
- **Всички хора се нуждаят един от друг.**
- **Истинското образование може да се реализира само в контекста на реални взаимоотношения.**
- **Всички хора се нуждаят от подкрепа и контакти с връстниците си.**

*** ПРИНЦИПИ НА
ВКЛЮЧВАЩОТО ОБУЧЕНИЕ**

Модел на тотално интегриране - заражда се в САЩ. Този модел предвижда обучение в масовото училище още от първи клас. Може би най-добрия за интегрирано обучение, но и най- трудния.

* **Модели на интегрираното обучение**

Моделът предвижда детето със СОП да получи възможността да посещава масово училище един ден седмично или две -три занятия в рамките на една седмица. От този модел могат да се възползват деца с емоционални разстройства, с интелектуална недостатъчност и със синдром на Даун. Занятията по музика и рисуване са особено полезни. Важно е посещенията да бъдат индивидуални, а не групови. Макар и да не осигурява пълна интеграция, моделът е стъпка напред в преодоляване на социалната изолация.

* Модел на частична интеграция

Този модел се отличава с т. нар. двойна структура. Децата, които ще се интегрират се изпращат в съседното масово училище за един пробен период. Ако ученикът покаже успешно адаптиране в обикновения клас, се преминава към втората стъпка. Детето напуска интерната на специалното училище и се отправя към дома, за да посещава масовото училище. Този модел предполага добро взаимодействие между ресурсната служба на специалното подпомагане.

* Канадски модел

В сравнение с тоталното интегриране, този модел е по-лесно приложим, поради факта, че след завършване на началния или средния курс в специалното училище, детето може да продължи в обикновен клас. В този случай се дава възможност за осъществяване на по-добра подготовка за интеграция, тъй като детето отива в масовото училище с достигнато определено равнище на знания и умения. Моделът предполага добро взаимодействие между специалното и масовото училище.

* Модел за интегриране в определена училищна степен

Представява размяна на малки групи деца между специалното и масовото училище от един и същи клас по едни и същи дисциплини.

* Модел за обвърнато
интегриране

Този модел се прилага при деца с множество дълбоки увреждания, изискващи интензивно индивидуално обучение. Те се обучават по системата едно към едно, т.е. един учител обучава един ученик. При този модел може да се осъществи много добро обучение.

* **Модел едно към едно**

Този модел предвижда интегриране на група деца със СОП в обикновен клас, но без определяне на нейната численост. Същественото е, че интегрираната група продължава да бъде структура на специалното училище без да е неразделна част от обикновения клас. Същевременно по някои учебни предмети, обучението може да протича съвместно, чрез планиране на общи дейности между специалния и масовия учител.

* Модел за обединени класове

Този модел също има своите поддръжници в САЩ, Русия, някои европейски страни, както и в страни от третия свят. Създаването на специален клас за деца с едни и същи увреждания в обикновеното училище, наистина създава впечатление, че интегрираното дете, както всички останали, ходи на училище. От друга страна обаче, срещу този модел има много сериозни възражения. Формално специалният клас остава затворен за здравите деца и поставя интегрираните ученици в нова изолация. Здравите деца трудно разбират и биха разбрали социалните цели на специалния клас, понеже виждат, че децата с увреждания са различни и отделени от тях.

* Модел за специални класове в масовото училище

Това са страни, в които образователната политика и прилаганите практически решения и действия са насочени към интеграцията на почти всички деца в масовите училища. Такива страни са Гърция, Испания, Италия, Кипър, Норвегия, Португалия и Швеция (Пшибиш 2005). Интересно е например, че в Италия още от 70-те години на XX век няма специализирано образование;

*** Модел на
„единствения път“**

Това са страни, в които съществуват две отделни образователни системи, които функционират на основата на отделни правни норми за образование в масовото (интегрирано) и специалното училище. Отделен сектор за специално образование действа в Белгия, Холандия, както и в България, Латвия и Румъния;

*** Модел на „двата
пътя“**

Тук не се използва едно решение, а по-скоро се предлагат различни концепции, свързващи елементите на горните два модела на образование. Такива страни са Австрия, Великобритания, Германия, Ирландия, Исландия, Лихтенщайн, Люксембург, Финландия, Франция, както и Естония, Литва, Полша, Словакия, Словения и Чехия.

Модел на „множество решения“

БЛАГОДАРИМ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Изготвили:

Милена Иванова - главен ресурсен учител

Юлияна Попова - старши ресурсен учител

